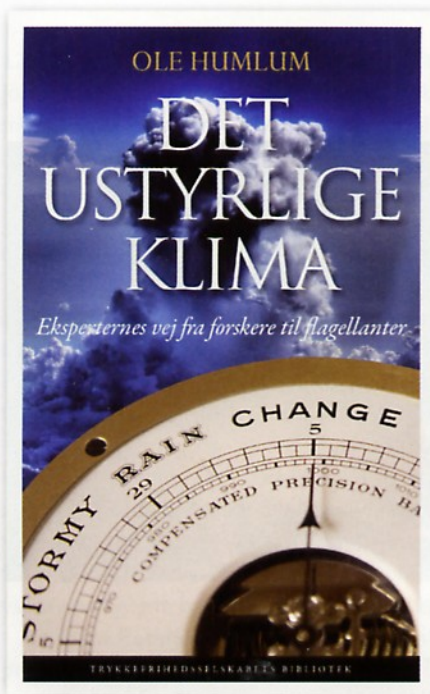

KLIMADEBATTENS TI TANKEKORS

Hvis du er lut lei hele klimadebatten, er dette boken for deg. Endelig er det noen som tør stille spørsmålstegn ved etablert kunnskap og etablerte myter. Dessuten er den stappfull av informasjon og underholdende å lese.

DET USTYRLIGE KLIMA
OLE HUMLUM
TRYKKEFRIHEDSELSKABETS BIBLIOTEK
2009

"Det er det 8. tankekors, at den fundamentale adskillelse mellom tro og viden ofte glemmes i dagens klimadebat, hvorved der er kommet et profetisk og religiøst præg over den."

"Det er det 2. tankekors, at fortolkningen af dagens klimamodeller er generelt i motstrid med den historiske lærdom: Koldere klima giver problemer, varmere klima er oppgangstider."

Bevisene er entydige. Det er ingen grunn til å tvile lenger. Vi er alle ofre for global oppvarming. Årsaken er de menneskelige utslippene av klimagassen CO₂. Dette er opplest og vedtatt. Av forskere, politikere og allmennheten. "Den kompakte majoritet" (Henrik Ibsen; *En folkefiende*) står støiere enn noensinne. Ingen som er ved sine fulle fem tør å påstå noe annet enn at oppvarmingen skyldes sløsing med de fossile energikildene kull, olje og gass.

Slik er det bare. Eller, kanskje ikke?

Mitt nettverk omfatter en mengde geologer og geofysikere. Jeg mener at de fleste av dem har et klart hode og er i stand til å tenke selv. Likevel, eller nettopp derfor, er det mange av dem som setter spørsmålstegn ved at det er en entydig sammenheng mellom økende utslipp av klimagasser og et forverret klima ("the inconvenient truth"). Det er ikke verdt å høre på alle sammen. De har nemlig ikke satt seg grundig inn i saken. Like lite som mange av de "troende" har gjort det. Dessverre er det mye synsing ute og går.

Synsingen om menneskenes påvirkning av klimaet skyldes nok den (ved første øyekast) klare korrelasjonen mellom temperaturendringene i det 20. århundret og økningen i CO₂-utslipp i samme periode. Fremstilt på rett måte skal det mye til for å motsi "CO₂-hypotesen" som denne observasjonen leder til. Men det er nettopp her at det kanskje blir gjort en feil. Korrelasjonen er nemlig ikke én til én. Langt i fra.

Heldigvis er det noen få "ikke-troende" (og "troende") som gjør mer enn å synse. Én av dem, professor Ole Humlum ved Universitetet i Oslo, Institutt for geofag, har sågar skrevet bok. Her gir han et skikkelig spark til et stort antall forskere, journalister og politikere som – påstår han – er ukritiske til CO₂-hypotesen og IPCCs egenmektige konklusjoner.

Humlums bok er, grovt sett, delt i to. I første del gir han oss en grundig innføring i klimautviklingen de siste 1000 årene, i andre del plukker han det ene "klimaar-

gumentet" etter den andre fra hverandre.

Vi er alle kjent med at klimaet har variert gjennom alle tider, på en geologisk skala så vel som en historisk skala. Humlum forteller underholdende om hvordan klimaet har endret seg gjennom historisk tid, og ikke minst de politiske konsekvensene endringene har hatt, fra et mildt middelalderklima, gjennom et kaldt klima under Den lille istid, til oppvarming, nedkjøling og en ny oppvarming i det 20. århundret. Denne delen av boken er en særdeles leseverdig innfallsvinkel til å forstå store deler av historien, herunder bakgrunnen for mange hendelser av overmåte stor betydning for Europas utvikling. Og den er blottet for konklusjoner i den ene eller annen retning vedrørende årsaken til disse endringene.

Visste du for eksempel at vinteren 1657-58 ble en av de kaldeste i Nord-Europa i historisk tid, og at farvannene utenfor Danmark frøs til, hvorpå svensk kongen innledet en dristig militær operasjon hvor soldatene gikk over havisen og København deretter ble erobret?

I disse første kapitlene er det den historieinteresserte Humlum som formidler sin kunnskap. Naturforskeren Humlum kommer sterkt tilbake senere. De som etter denne gjennomgangen ønsker enda mer kunnskap om klimahistorien de siste 1000 år kan følge opp med å lese Brian Fagans bøker om *The Great Warming* (2008) og *The Little Ice Age* (2000).

I bokens andre del gjennomgår forfatteren på en kritisk måte både observasjoner og konklusjoner vedrørende klimadebattens mest sentrale temaer: økningen i CO₂-utslipp og temperaturutviklingen de siste 100 år. Ikke minst setter han spørsmålstegn ved den påståtte sammenhengen mellom de to observasjonsrekkene, selve CO₂-hypotesen. Vi tolker han slik at han mener at denne sammenhengen er fraværende, at det ikke er bevist at økningen i atmosfærisk innhold av CO₂ gir økning i temperaturen. Og han argumenterer godt. Som legmann er jeg ikke i

SPEKTAKULÆRT OM UTVIKLINGSLÆREN

stand til å arrestere ham. Det skal derfor bli interessant om de "troende" klimafor-skerne nedverdiger seg til å svare på kritik-ken. Jeg har mine tvil, og så langt har jeg ikke sett tilløp til det.

Dessverre er det nok noen som vil hevde at Humlum ikke er "klimaforsker". Personlig tror jeg det er få som kan gi seg selv den tittelen. Ingen skal likevel være i tvil om at forskeren og forfatteren har bred teoretisk bakgrunn, at han gjennom en lang karriere har publisert et stort antall naturvitenskapelige fagartikler i anerkjente, internasjonale tidsskrifter, og at han har satt seg grundig inn i klima-problematikken. Til forskjell fra en rekke forskere, politikere og andre "synsere" har han studert grunnlagsdataene for andre forskeres konklusjoner, ikke bare kopiert det forskerkolleger sier. Det gir mange overraskende konklusjoner underveis.

Min viktigste innvending er mangelen på referanser. Av to årsaker. Enkelte ganger er jeg rett og slett interessert i å lære mer fordi stoffet vekker interesse. Andre ganger, og det er viktigere, er påstandene så provoserende i forhold til "allment akseptert kunnskap" at det er nødvendig å gå til kilden. Ikke fordi jeg tviler på riktigheten, men fordi jeg er nysgjerrig.

Professor Ole Humlums letteste bok syder av kunnskap, har humoristisk snert og gir – med basis i de ti tankekorsene han presenterer – grunnlag for refleksjon. Den anbefales på det sterkeste til alle som er interessert i den såkalte klimadebatten. Særlig til alle de som har tatt standpunkt og forfekter den sanne viten basert på fragmentert og selektert kunnskap.

Halfdan Carstens

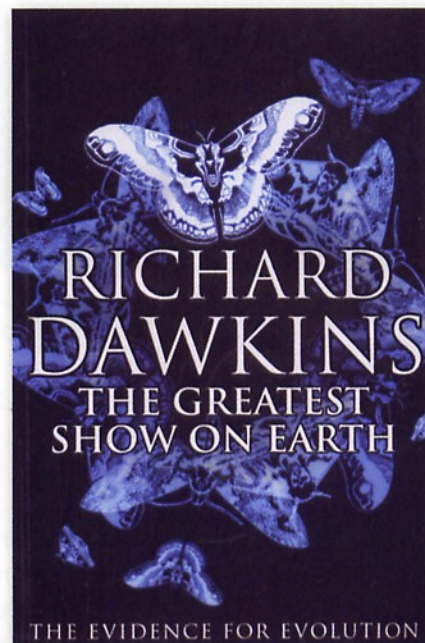
Darwin-året er omme. Nå kan vi toppe det med denne velskrevne boken som forteller oss det aller meste vi trenger å vite om evolusjon.

Hvis du i det hele tatt er i den minste tvil om evolusjonsteorien er den rette lære (noe du selvsagt ikke burde være), vil jeg på det sterkeste anbefale denne boken som er blitt en bestselger i mange engelsktalende land. Den er drivende godt skrevet, spekket med interessant kunnskap, og en superb innføring i evolusjon for biologer, geologer og andre interesserte. Kreasjonister får det glatte lag, om og om igjen, av en ateist som har viet sitt liv til evolusjonen.

Kategorien "andre interesserte" burde egentlig omfatte de fleste utenfor de to nevnte fagkretsene. Og selvsagt spesielt tvilerne og fornektene. Heldigvis har vi få av dem her i landet (i USA er det 40 prosent av befolkningen som bekjenner seg til kreasjonisme, blir vi fortalt), men hvem vet hva fremtiden bringer vedrørende religiøse svingninger, i en verden hvor vitenskap og folkeopplysning blir fortrenget til fordel for enkel underholdning i et ukjent antall kanaler.

Forfatterens eksplisitte hensikt er å demonstrere for leserne den uendelige mengde med ugjendrivelige bevis for at evolusjonen faktisk har funnet sted, og fortsatt finner sted. Evolusjonen er ikke lenger noen teori, evolusjonen er fakta, mener han. Og vi tror ham. Eksemplene og forklaringene er så gode at boken, eller i alle fall deler av den, burde være pensum i skolen, og obligatorisk for alle lærere som underviser i religion og naturfag. La oss derfor håpe den blir oversatt til norsk. Da vil den også kunne bli en vinner i allmennheten her hjemme. Noe Charles Darwins bok fra 1859 på ingen måte har blitt eller vil kunne bli. Fagfolk (herunder geologer) bør likevel unne seg den engelske språkdrakten.

Forfatteren skriver glitrende. For oss som har geologi som fag er dette lett å vurdere. Bare prøv hans innføring i aldersdatering og platetektonikk. Få gjør det bedre. Samtidig er hans biologiske utredninger fullt ut forståelige for oss geologer. Med andre ord,

RICHARD DAWKINS
THE GREATEST SHOW ON EARTH
THE EVIDENCE FOR EVOLUTION
2009

dette er en usedvanlig god bok i en populær-faglig språkform.

Interessant nok for oss nordmenn har forfatteren også fått med seg nyheten om Ida før boken gikk i trykken, og han tar likegodt et oppgjør med den måten funnet ble formidlet på: "This fossil has been described as the 'eighth wonder of the world', but the real wonder is the tightly orchestrated and bizarrely exaggerated hype that attended its discovery."

Richard Dawkins er evolusjonsbiolog og har gjennom mange år publisert populærvitenskapelige bøker basert på Darwins lære. Han er en aktiv debattant og skribent og har opptrådt i mange radio- og fjernsynsprogrammer.

Halfdan Carstens

FORLAG SOM ØNSKER HEFTER, BØKER
ELLER NETTSIDER OMTALT ELLER ANMELDT
KAN SENDE DISSE TIL REDAKSJONEN